

Uvod u saobraćaj i transport

<https://www.vtsurosevac.com/moodle/course/view.php?id=12>

Predmetni nastavnik:

Dr Nebojša Vasić

E-mail: nebojsa.vasic@akademijakm.edu.rs

Literatura

- Bojković N., Petrović M. *Uvod u saobraćaj i transport*, Univerzitet u Beogradu, Saobraćajni fakultet, 2018.

Saobraćajni sistem

– Uvod u poštanski saobraćaj –

- Osnovni zadatak poštanskog saobraćaja je organizovan i javno dostupan prenos unapred propisanih poštanskih pošiljaka od pošiljaoca do primaoca.
- Poštanska pošiljka = pisano saopštenje ili manja količina robe (pisma i paketi).
- Prema nekim autorima, poštanski kao i telekomunikacioni saobraćaj su posebni podsistemi saobraćajnog sistema, jer dele zajedničku funkciju - prenos poruka (vesti ili saopštenja).
- Poštanski saobraćaj se ne može klasifikovati u pogledu vrste saobraćajnog puta, jer koristi sve vrste saobraćajnica, dok telekomunikacije koriste specifične saobraćajnice.
- Poštanski i telekomunikacioni saobraćaj su bili institucionalno povezani u okviru tradicionalnih PTT (Pošta-Telegraf-Telefon) sistema do 80-ih godina XX veka (SAD), odnosno 90-ih godina XX veka (Evropa), kada dolazi do njihovog razdvajanja.

Saobraćajni sistem

– Uvod u poštanski saobraćaj –

Proces prenosa poštanskih pošiljaka

- Globalno gledano, poštanski sektor predstavlja najveću distributivnu mrežu na svetu sa preko 600.000 pošta i preko 5 miliona zaposlenih.
- Faze procesa prenosa poštanskih pošiljaka:
 - Prijem:
 - predaja pošiljke (u pošti ili na drugim pridstupnim tačkama poštanske mreže (poštanski sandučići i posebno namenjeni automati)) i
 - naplata poštarine i verifikacija predaje (lepljenjem poštanske marke i žigosanjem, ili lepljenjem nalepnice sa bar kodom),
 - Sortiranje (prispeće i otprema) - priprema pošiljki za transport u pravcu odredišta (u izvršnim jedinicama (poštama) ili u centrima za preradu poštanskih pošiljaka (lokalni i regionalni),
 - Transport - prevoz poštanskih pošiljaka između različitih jedinica poštanske mreže (regionalnih, lokalnih i izvršnih) i
 - Uručenje - dostava (uručenje direktno primaocu na njegovu adresu) i isporuka (uručenje u pošti).

Saobraćajni sistem

– Uvod u poštanski saobraćaj –

Poštanske usluge

- Poštanske usluge su usluge prenosa poštanskih pošiljaka.
- Poštanske usluge, prema Svetskom poštanskom savezu, karakterišu: javnost, internacionalnost i dostupnost.
- Razlikuju se:
 - univerzalne poštanske usluge (prenos pismonosnih pošiljaka do 2 kg (pisma, novine/štampa, uputnice itd.) i manjih paketa (težine do 10 ili 20 kg); operator univerzalne usluge - USP (engl. Universal Service Provider) u Srbiji je Javno preduzeće „Pošta Srbije“) i
 - komercijalne poštanske usluge (finansijske usluge (tekući račun, štednja, slanje novca i sl.), usluge direktnog marketinga (slanje reklamnog sadržaja), ekspres odnosno kurirske usluge i dr.).
- Poštanski centri se često nazivaju i poštansko-logistički centri u kojima operatori nude usluge ukupnjavanja (konsolidacije), pakovanja (ambalažiranja), obeležavanja (etiketiranja i izrade potrebne dokumentacije) i skladištenja proizvoda. Na primer, poznata kompanija Amazon za distribuciju proizvoda angažuje američkog poštanskog operatora USPS-a.
- Poštanska industrija se danas nalazi na preseku tri velika tržišta: komunikacije, reklamiranje/marketing i transport/logistika.
- Konkurencija je u poslednjih trideset godina najizraženija u domenu tzv. ekspres ili kurirskih usluga gde postoji najveći broj privatnih ponuđača usluga (pored tradicionalnih poštanskih operatora koji takođe pružaju ovu uslugu).

Saobraćajni sistem

– Uvod u poštanski saobraćaj –

Ekspres poštanska industrija

- Ekspres prenos je prenos pošiljaka „od vrata do vrata“ u propisanim i garantovanim rokovima.
- Obično je ekspres isporuka u nacionalnom saobraćaju sledećeg dana, ili 2-4 dana od dana slanja, dok je u međunarodnom saobraćaju nešto duža ali se garantuje ponuđeni rok.
- Pošiljke u ekspres prenosu su poznate pod pojmom EMS (engl. Express Mail Service) čija je osnovna karakteristika najkraći mogući prenos.
- Osnovne karakteristike EMS-a su mogućnost preuzimanja direktno od pošiljaoca, na njegovoj adresi, mogućnost praćenja pošiljke putem online portala, prioritetnost u dostavi koja je na adresi samog primaoca i uz njegovu verifikaciju (potpis).
- Svetski lideri u ekspres poštanskoj industriji su kompanije: DHL, FedEx, TNT i UPS.

HVALA.